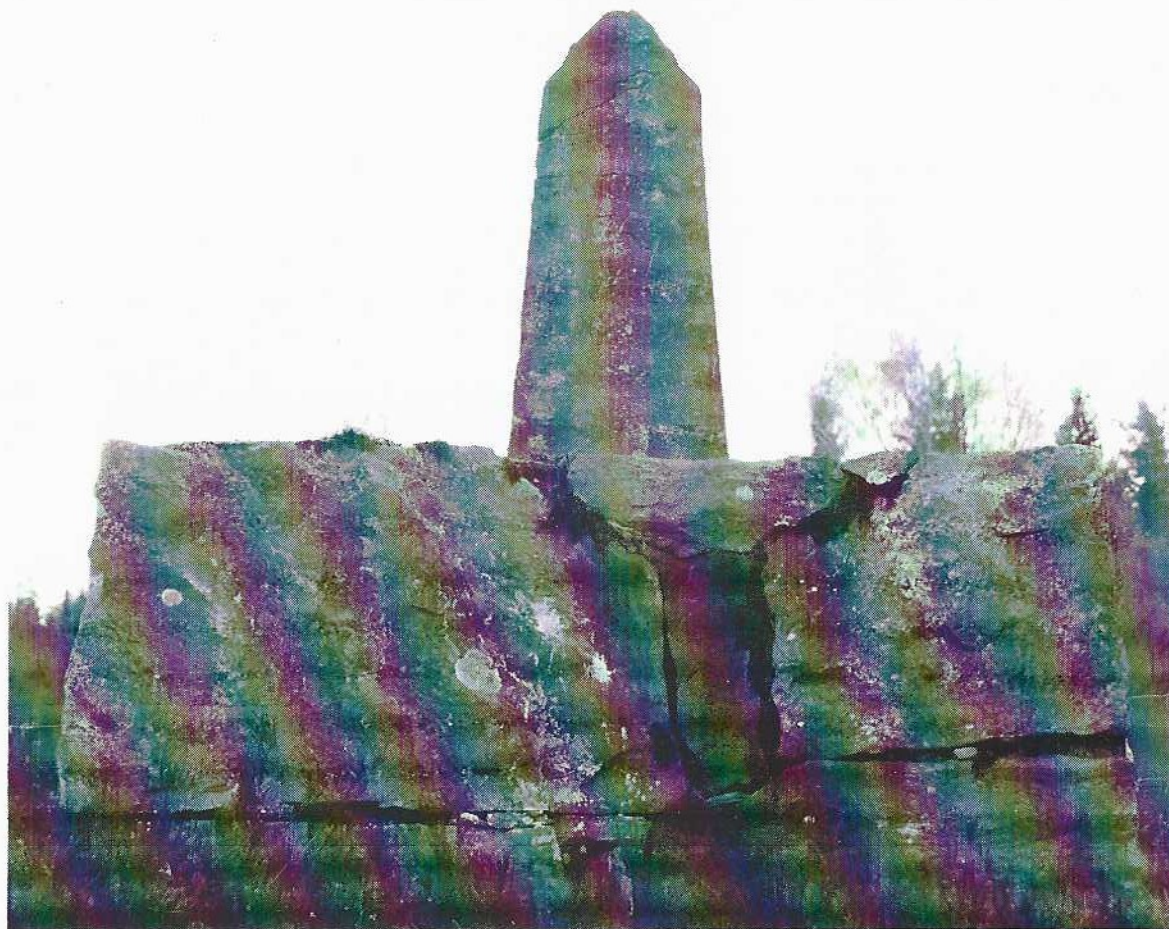

Hultafors Bygdegårdsförenings Amanacka 1993

MILSTENEN

$\frac{1}{4}$ MIL 1765 är inhugget i stenen = en fjärdingsväg (2.672 m - $\frac{1}{4}$ av en gammal svensk mil). Stenen på sitt fundament står vid södra sidan om länsväg 757, gamla Riks-40, ca 70 meter Nordost Råssa skola.

LILJEDAL

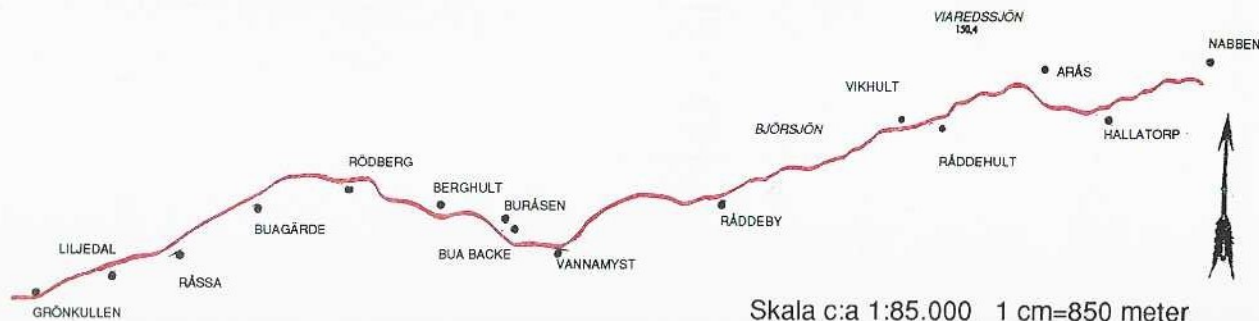
Fotografiet är från mycket tidigt 1900-tal. Byggnaden lär vara en av Bollebygds äldsta (1700-tal). Kallas även "Svennsons-Andersa". Anders och Alma Kristina Johanssons (f. 1831 och 1837) ena dotter Beata Eleonora (f. 1881) "Svennsons Ellen" var en skönhet och kallades därför även "Liljedalens Ros".

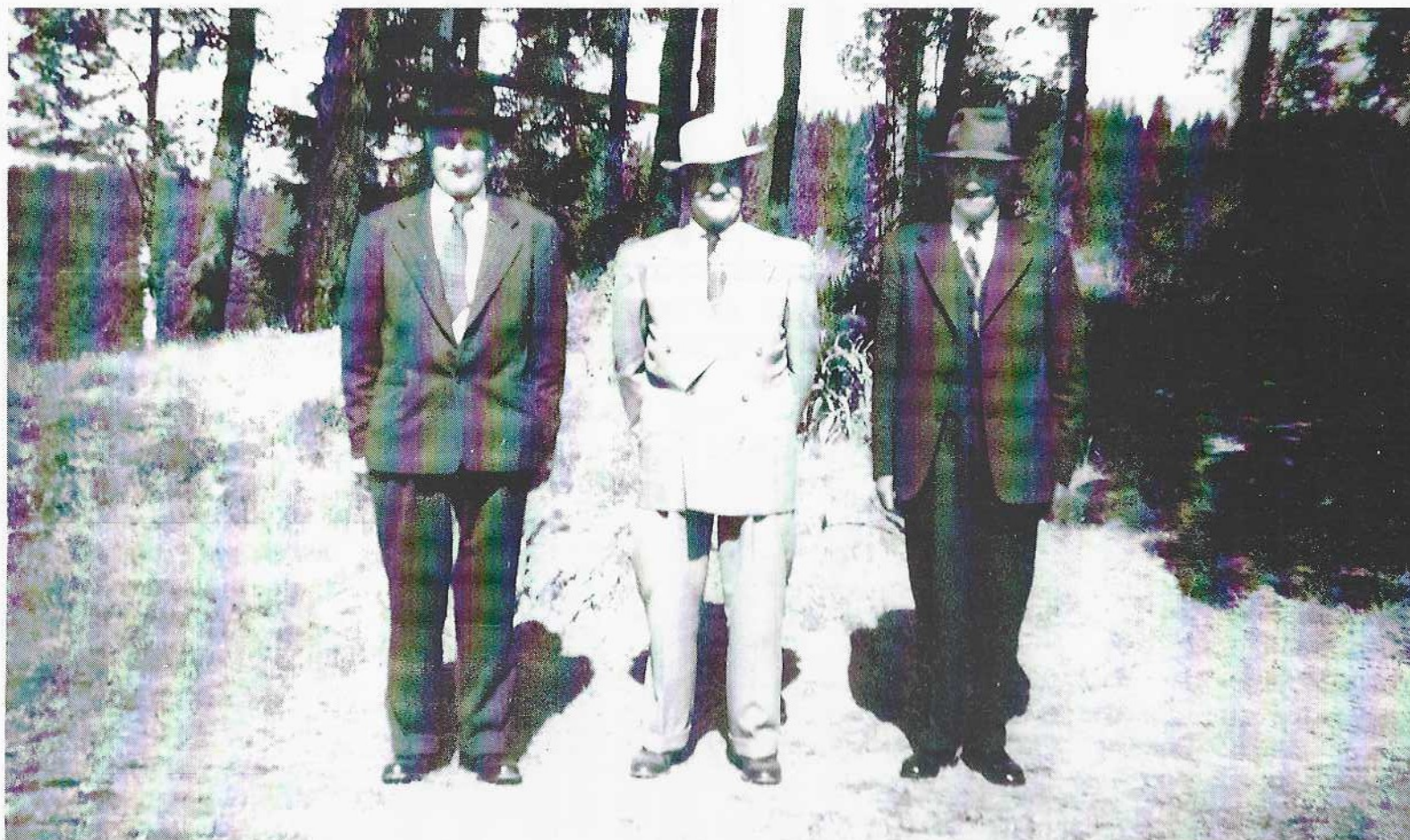
Till vår stora glädje har Du nu 1993 års almanacka i Din hand. Vi hoppas att även den här upplagan skall tilltala Dig. Årets almanacka presenterar bilder ur temat "Gamla Landsvägen" en klassiker från 1630-talet. Avsnittet Flässjum-Wiared har dokumenterats av bygdeforskare vid studiecirkelar i Hultafors Bygdegård och även ute på vägen. Almanackan 1993 ger Dig en vision om livet utmed landsvägen då seklet var ungt. Händelser som beskriver något från tiden 1639-1836, då vägen var en av landets riksvägar, finner Du i kompendiet "Historia om vägarne i Sverige". Vi vill givetvis rikta ett stort tack till årets annonsörer. Trots lågkonjunktur har Ni ändå varit vänliga och lämnat Ert stöd till vårt historiska arbete.

Med vänlig hälsning
Hultafors Bygdegårdsförening
Paul Orrestrand

De refererade Kompendierna:
Historia om vägarne i Sverige och
Gränsfejder på 1600 & 1700-talen
samt Bollebygds Häremskarta ANNO
1692 kan erhållas - kontakta:

Erling Andersson tel. 28 45 05
Kurt Olson tel. 29 51 91

RÅSSA

Bröderna Teodor Andersson, Björkås - Rudolf Larsson, Michigan USA - Frits Andersson, Råssa födda 1889, 1883 och 1887. Fotografiet från 1949 då Rudolf gjorde ett av sina Sverige-besök.

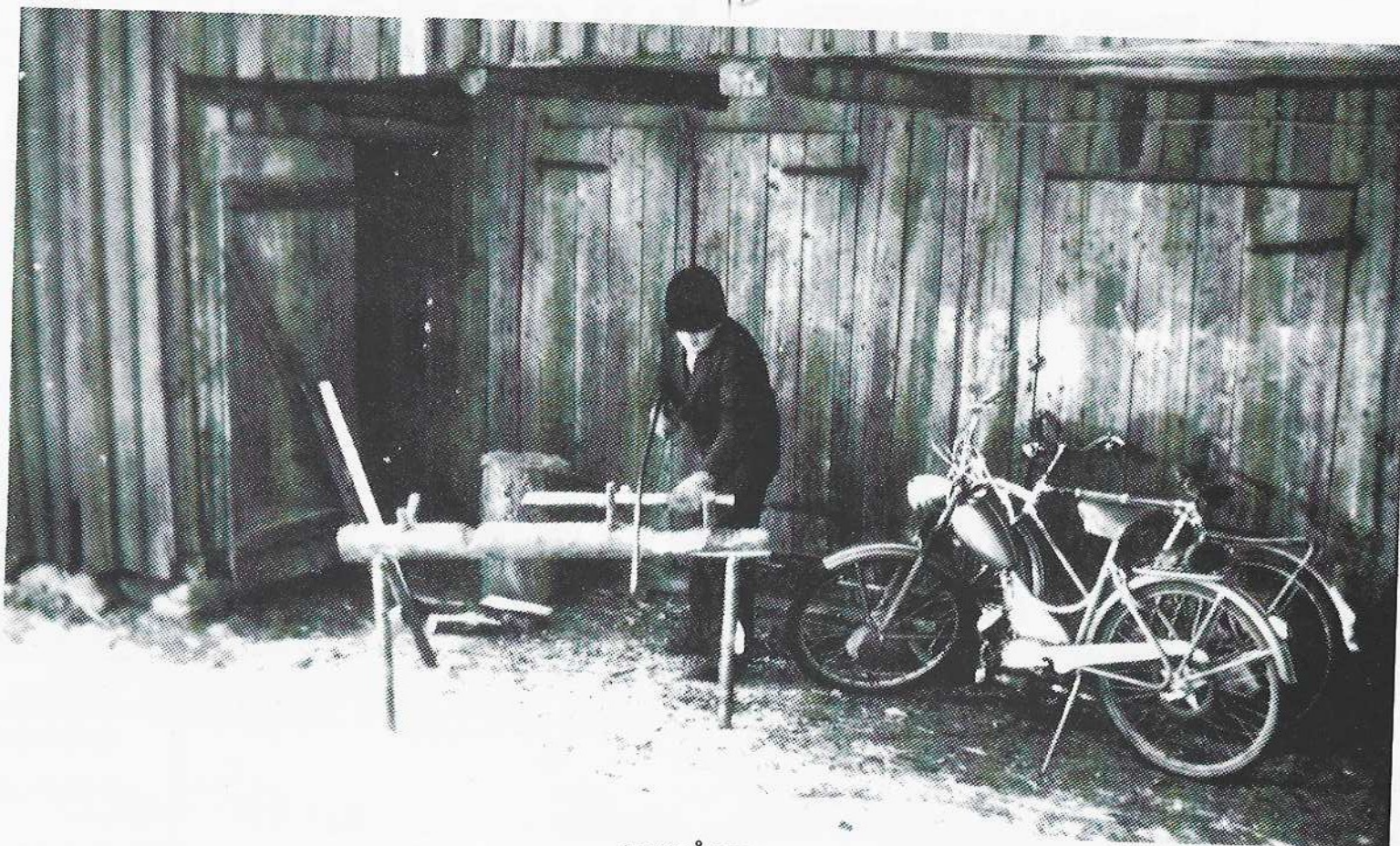

RÖDBERG

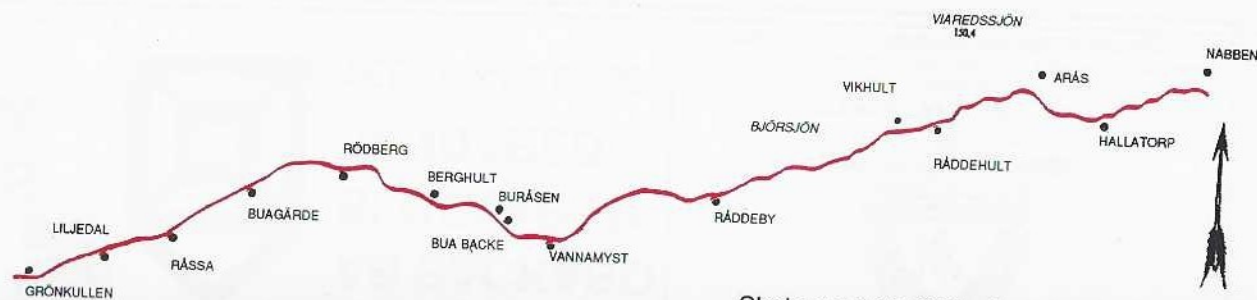
Eller Röberg som det mest kallas. Här var fordom ett Gästgiveri som låg mindre än 50 meter norr om nuvarande byggnad som fotot visar. "Sneckars", också ett populärt namn på gården, är byggt 1900 av Anders Andersson som året därpå flyttade in här tillsammans med hustrun Johanna Sofia Larsdotter från Råssa.

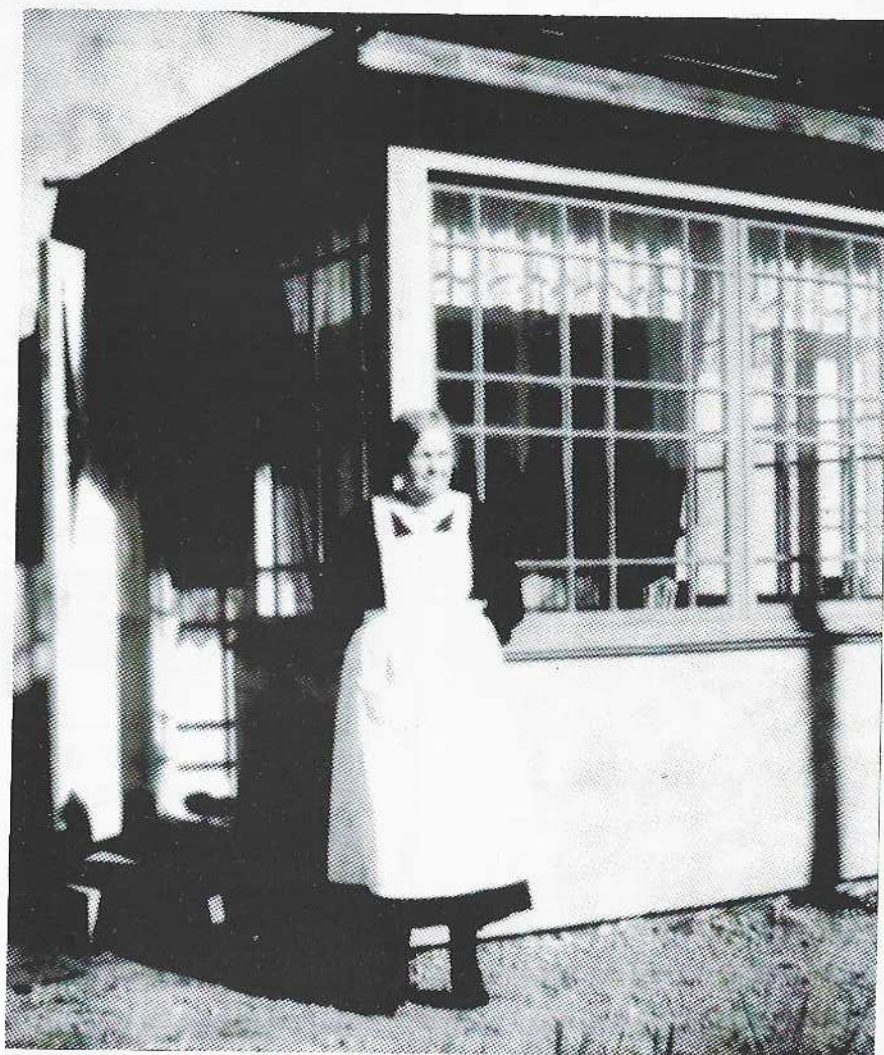

BURÅSEN

Tidigare Buerås var på sin tid, fram till början av detta sekel, en central trafikplats då landsvägen här korsades av förbindelsen Olsfors-Stensåsen. Magnus Magnussons hustru Johanna Christina drev här affärs-verksamhet. Makarnas yngsta barn, av sju, var tvillingarna Emil och Viktor födda 11 mars 1875. 2 juni samma år dog fadern, endast 40 år. På fotografiet ser vi Viktor såga ved i ladugårdens utskott. Han var en av bygdens flera skickliga och mycket anlitade stenarbetare.

Skala c:a 1:85.000 1 cm=850 meter

Sagan om jättens sten

Kyrkklockors klang var ej roligt att höra,
för jätte som bor uti sjumila skog.
När klangerna länge har kittlat hans öra
han tänkte: "Att nu har jag fått mer än nog".

"Jag som har en sådan förskräckelig styrka,
nog ska jag väl kunna på detta få slut.
Med en sten ska jag krossa Bollebygds kyrka,
så toner och klanger ej mer kan nå ut".

Men styrkan var ej så stor som han trodde,
ty stenen den hamna på en helt annan plats,
Å, jätten han stod där och grymta och glodde.
"Kanhända så tog jag ej tillräcklig sats".

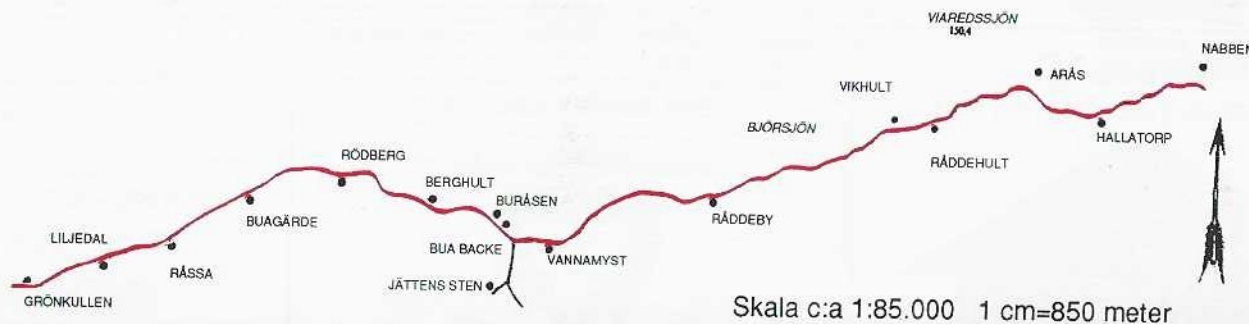
Ett minne, historiskt, nu stenen har blivit,
från tider då jättarna fanns i vår värld.
Å, den som detta har skrivit,
från sagor i barndomen har blivit lärd.

Astrid W.

BUA BACKE N:o 1

Numera Buabacken var tidigare den centrala samlingsplatsen för knektar och soldater inför deras avmarsch till "Frista He". Flera av Erikstorps rote-knektar har bott här. Den senaste var soldat N:o 231 Anton Hindrikson-Enkvist f. 1857. Hans sonhustru Ida Axelina född Karlsson 1884 poserar här utanför den tidigare mangårdsbyggnaden.

Kom på
Torp- och Gränsvandringen
Söndagen den 9 maj.
Se vidare kommande annonsering.
Bygdeforskarna.

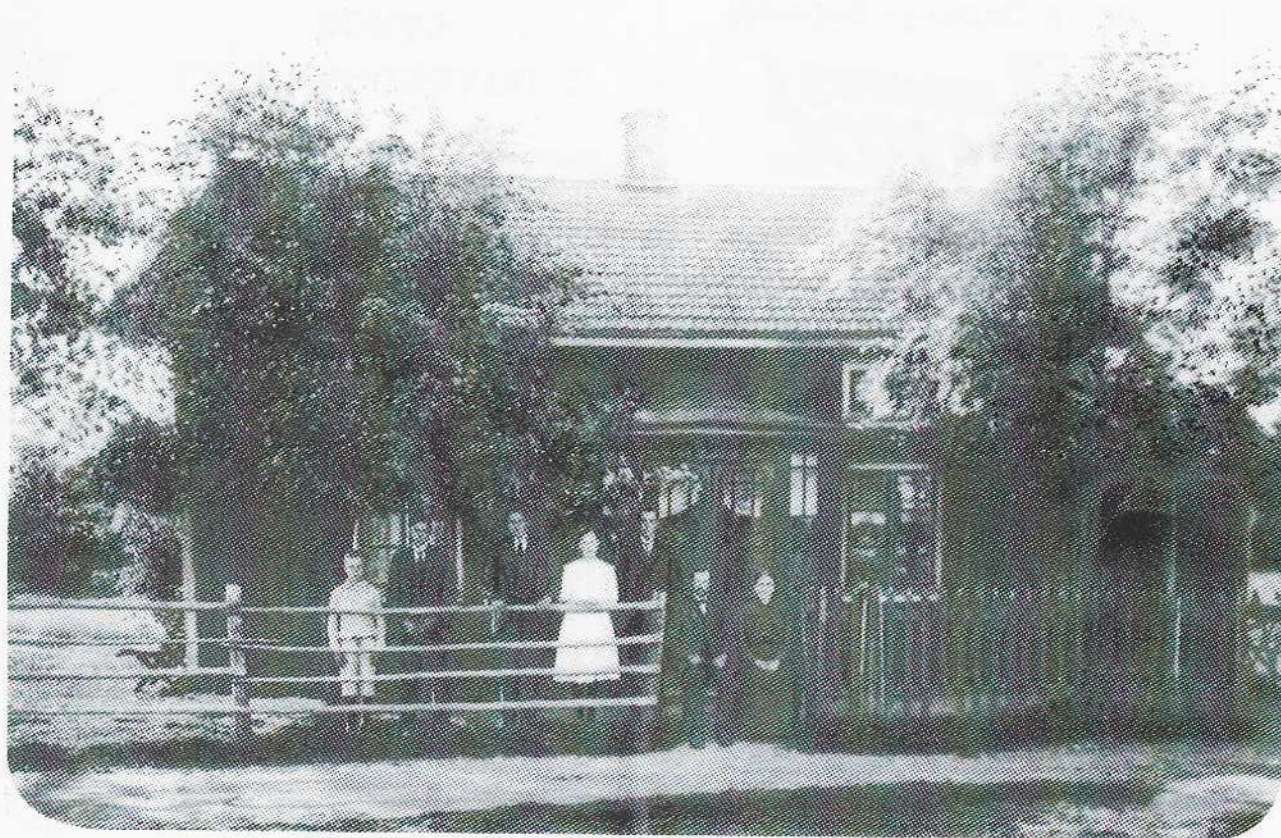

VANNAMYST

Fotot från 1921 med hästen Mille i fonden visar även den tidigare byggnaden, året före den nuvarande påbörjades. Vid sidan om "Lill-stugan", till vänster, låg Brännvinsbränneriet. Det flyttades då Landsöägen 1836 ersattes av den nya sträckningen från Rödberg till Väster Tull i Borås.

(Syd om gården, ca 400 meter, ligger FÄLTSPATGRUVAN. Registrerad som nr. 128 i Riksantikvarieämbetets förteckning över kulturminnen.)

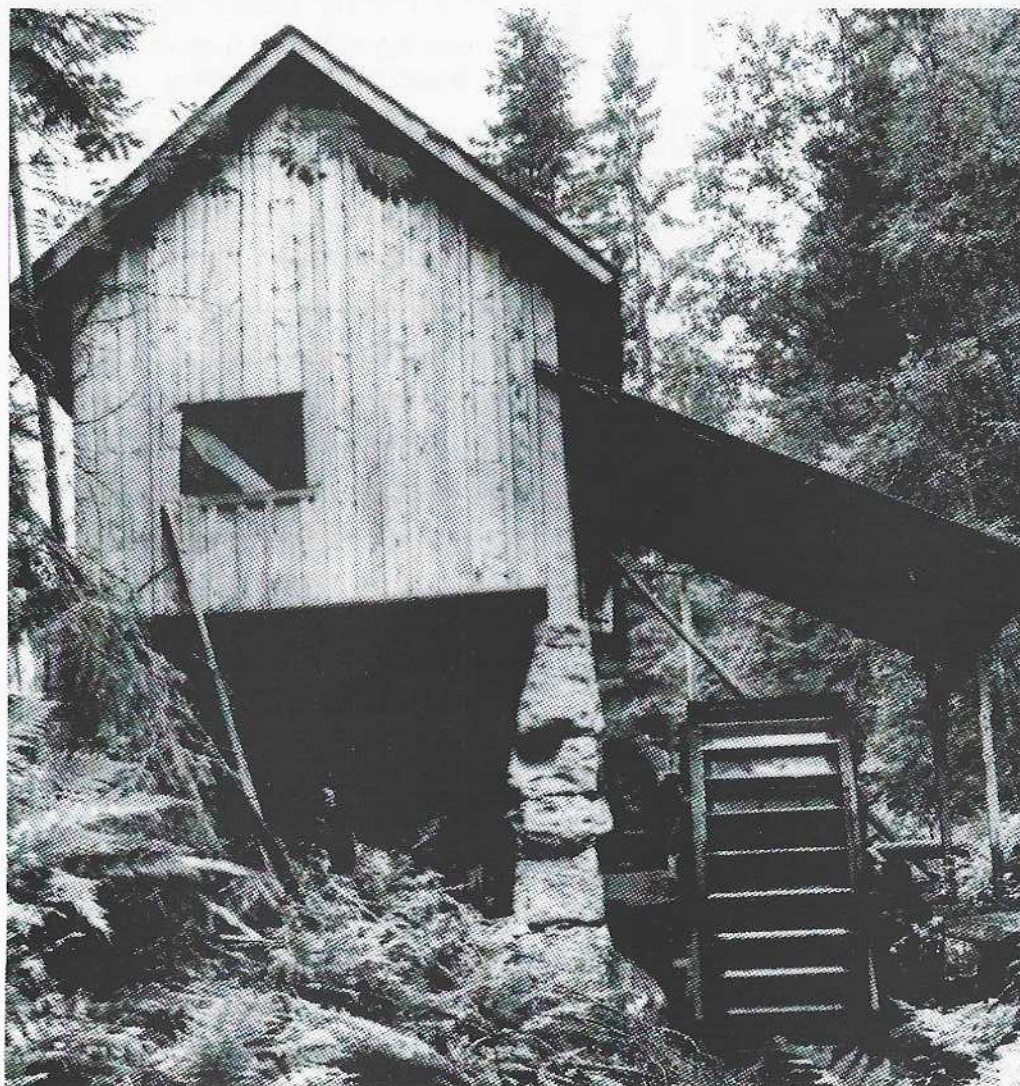

RÅDDEBY

Råddeby 1/4 mantal kronoskatte, den genuina bondbyn med sina dokumenterade anor från medeltiden. Bland andra finns Bonden Lars i en specie-längd från 1580. Fotografiet visar makarna Wilhelm och Alma Andreasson, (födda 1872 resp. 1874) tillsammans med barnen: Gustav, Gunnar, Fritz, Agda och Edvin. Närmast ser vi Landsvägen, året kan vara 1919.

Legenden om den gamla brännvinskokaren . . .

När Kronobränneriet på Vannamyst stängde då manfolk i trakten med huvudet hängde. Tills en dag dom fatta ett vådligt beslut och sa till varann: "Det här får vi nog reda ut".

"Panna vi tar till ett undangömt prång ett "kok" kan vi göra nån endaste gång och livet blir åter en glädje och fest men ingen får skvallra till länsman och präst".

Men länsman fick ändå någonting höra, en fågel kvittrade uti hans öra. Då sade han till sin närmaste man: "Nu får vi göra allt vad vi kan".

"Vi måste få slut på detta elände" sa länsman och mannarna sina han sände att "haffa" de "gubbar" som hade begått ett sådant förskräckeligt brott.

Men pannan var sänkt uti Vannasjöns djup och "gubbarna" hade fått avstå sin sup. Länsman han kunde ingenting göra ett varningens ord fick alla nog höra.

Nu ligger den där uti slam och dy och blivit för oss ett stort huvudbry. Att finna den är kanske inte så lätt men nog ska vi klara det på något sätt.

Saida har givit oss lite av hopp att pannan en dag vi kanske får opp. Vi letar och dyker, på land och i sjön, kanhända för mödan en dag vi får lön.

Astrid Wannberg
Vannamyst april 1992

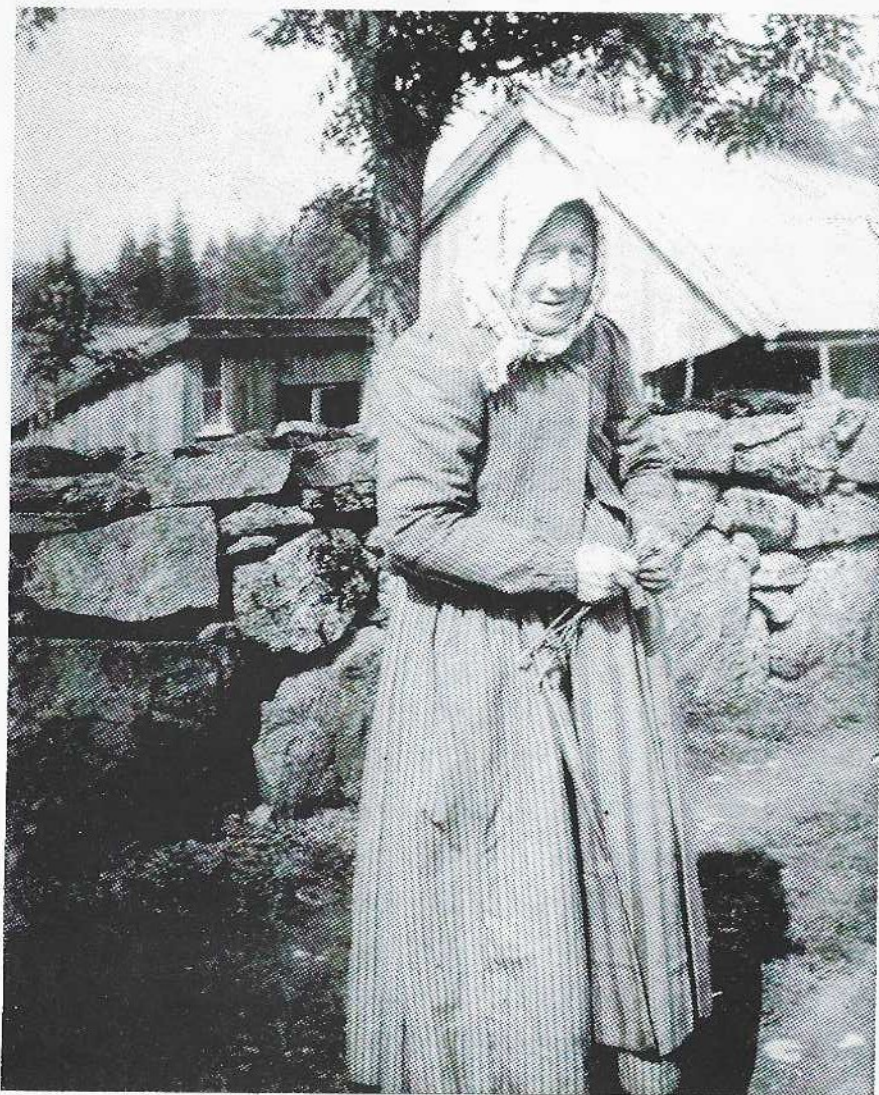
VIKHULT

Motiv på Såget som ligger i omedelbar närhet till "Veckhulta Bro". Bron omnämnd redan 1673 (se sidan 22 i kompendiet "Gränsfejder på 1600 & 1700-talen"). Sågets äldsta data är att finna i Göta Hovrätts protokoll § 45 av den 27 nov. 1855.

Bollebygds Häradskarta ANNO 1692 visar såväl såg som kvarn.

Skala c:a 1:85.000 1 cm=850 meter

Den Gamla Landsvägen

*Vi har gått på en landsväg, en sommar så skön
vi har lyssnat till granarnas sus,
om fornstora dagar, då hästar och vagn
drogo här fram i mörker och ljus.*

*Kungar och krigsmän här färdats mång gång
och knallar med påse så stinn,
kanhända med sånger de lättat sitt sinn
när vägen blev ödslig och lång.*

*Kanhända har någon fått mista sitt liv
i nattliga fejder och blodigt kio.
I mossan så djup så lätt man försvann
Du väg var den enda som detta förnam.*

*Ack, kunde Du tala Du väg som vi gå,
frågor så många, Du då skulle få.
Men svar vi ej får, vi får drömma och tro
i skymningens stillhet och ro.*

*Nu stillhet och ro på vägen det är
blott vi har Dej stört, som så nyfikna är.
Att forska och drömma om tider som flytt
för alla har vägen så mycket betytt.*

*Vi har gått på en landsväg, men sommarn förgår
och höstmörkret närmast sig har.
Vi får sluta vår vandring i fädernas spår
men minnen för alltid finns kvar.*

Astrid Wannberg - Vannamyst

RÅDDEHULT

Damen på bilden är Maria Christina Petters-dotter (f. 1829) maka till Lars Johansson (f. 1829). De köpte gården 1857. Föregångarna, Lars föräldrar, Johannes Larsson och Maria Anders-dotter var de sista som drev Råddehults Wårdshus. Fr.o.m. Johannes köp 1829 har Råddehult varit en släktgård. Åter till Maria Christina som var självlärd barnmorska och biträdde även vid kokalöningar. Var dotter till en av bygdens frikyrkliga väckelsepredikare: "Petra Mora".

Skala c:a 1:85.000 1 cm=850 meter

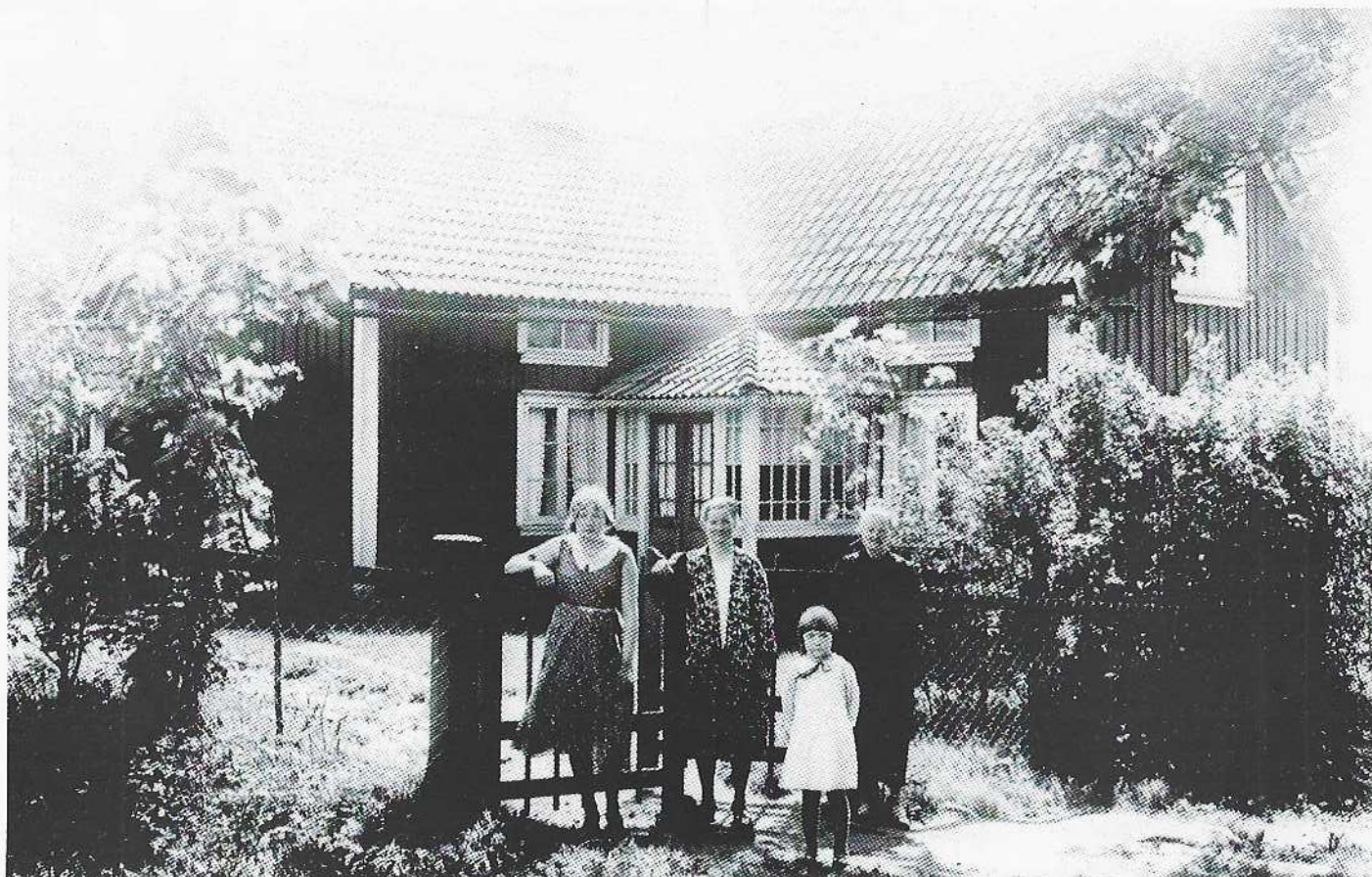
HALLATORP

Kallas även Klippås. Bilden visar ett arbetslag på den torvindustri som bedrevs vid "Kleppåsa möse" under seklets första decennier, t.o.m. medio av 1940-talet. Leonard Johansson, Ödegärde, var industrins "hjärna". Transporterna var sinnrika men ändå arbetssamma. Från mossen, via vagnar på träräls ned mot Viaredssjön och där prämtransport till Hultafors för att per järnväg fraktas till användare av det strötorv som producerades.

Från vänster på bilden: Frits och Harry Olausson (1), Gunnar (2), Klas (3), David (2) och August (2) Gustavsson, Bror Johansson (3) alias Oscar Koger, Ragnar Gustavsson (4), Anna Andersson (5) och Gustav Andersson (2). 1= Abboråsen, 2= Hallatorp, 3= Hultes, 4= Sjövik, 5= Västra Boda. Fotografiet från 1919-1920.

Skala c:a 1:85.000 1 cm=850 meter

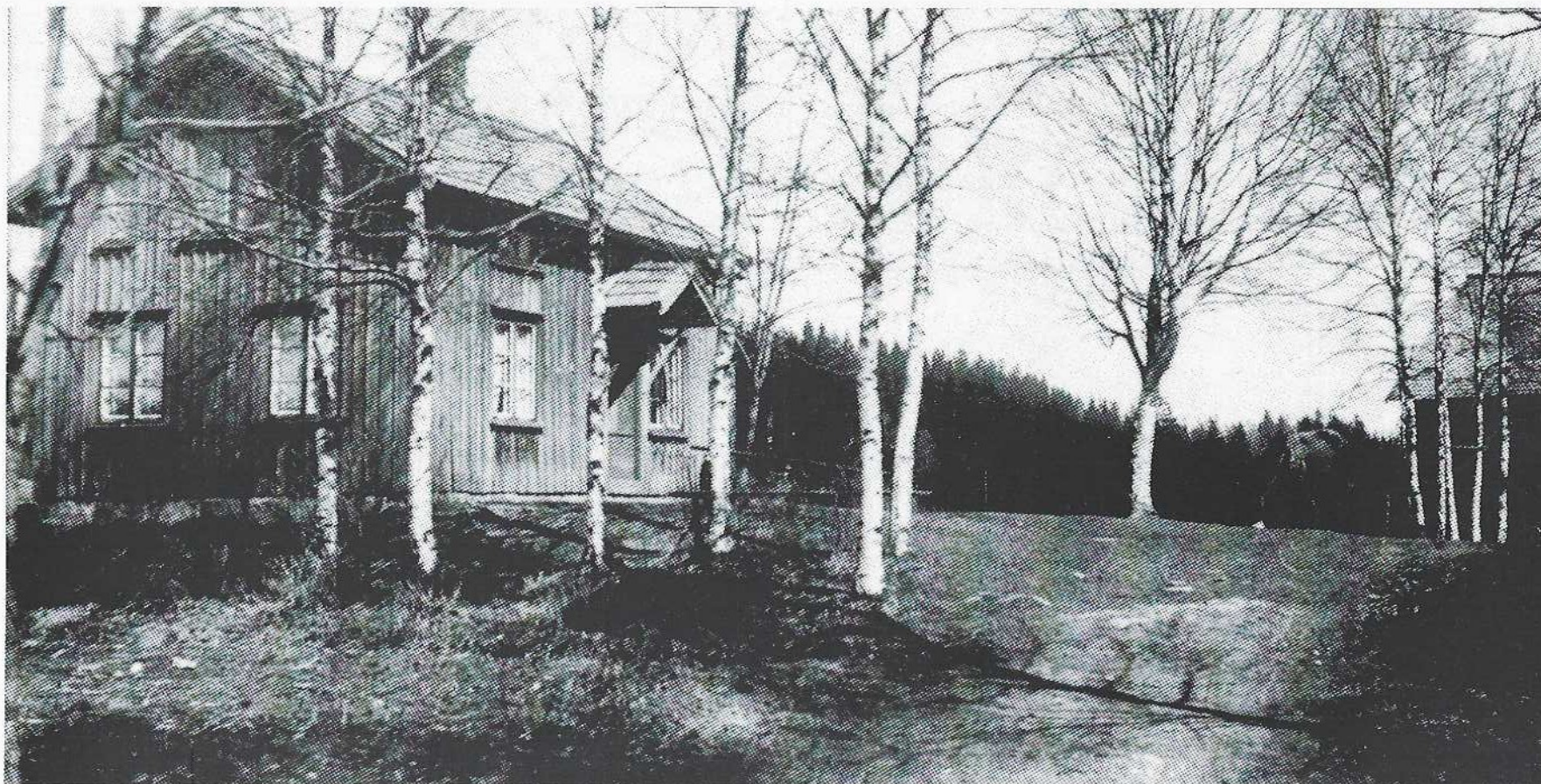

LILLA KLIPPÅS

Även kallat "Huldes" eller ännu tidigare "Pettera", kärt barn har flera namn. Fotografiet visar Karin Gustavsson (Huldes-Karin), Hulda Gustavsson (f. 1886), Ruth - ett sommarbarn från Borås och Anna Andersson (se okt.). Året kan vara 1931, ca. Huset totalförstördes vid en brand sommaren 1938? Ladugården upprustades 1942 av S:t Örjans-scouterna, Borås och fick namnet Örjansgården. Även denna byggnad drabbades av den "röda hanen". Närmare bestämt 5 sept. 1960.

Skala c:a 1:85.000 1 cm=850 meter

NABBEN

Bilden avslöjar något av den lantliga idyll, som vid tiden då bilden blev till, rådde kring gården. Går man sedan upp på gårdstunet där hästen betar förstärks intrycket då man blickar ut över ängarna i den svaga sluttningen mot Nabba-sjön. Husets stengrund, entrétrappan och antagligen även utekällaren har murats av en verklig fackman: Viktor Magnusson, Buråsen (se april). Som alltid, gick Viktor till och hem från sina arbetsplatser. Morgon och kväll. Idyllen är nu ett minne blott. Påskafton 21 april 1962 blev gården denna bygds mest uppmärksammade påskeld.

